

USNESENÍ SOUDU (třetího senátu)

14. září 2005 *

Ve věci T-140/04,

Adviesbureau Ehcon BV, se sídlem v Reeuwijk (Nizozemsko), zastoupená
M. Goedkoopem, advokátem,

žalobkyně,

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené L. Parpalou a E. Manhaevem, jako
zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

jejímž předmětem je žaloba na náhradu škody směřující k náhradě škody, kterou žalobkyně údajně utrpěla z důvodu zamítnutí její nabídky v zadávacím řízení, zveřejněném dne 10. srpna 1996 (Úř. věst. C 232, s. 35), na služby, kterých se týká směrnice Rady 80/778/EHS ze dne 15. července 1980 o kvalitě vody pro lidskou spotřebu (Úř. věst. L 229, s. 11) (*neoficiální překlad*),

* Jednací jazyk: nizozemština.

SOUK PRVNÍHO STUPNĚEVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (třetí senát),

ve složení M. Jaeger, předseda, V. Tiili a O. Czúcz, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: H. Jung,

vydává toto

Usnesení

Skutkový základ sporu

- ¹ Komise dne 10. srpna 1996 zveřejnila v *Úředním věstníku Evropských společenství* (Úř. věst. C 232, s. 35) vyhlášení veřejné zakázky na služby, kterých se týká směrnice Rady 80/778/EHS ze dne 15. července 1980 o kvalitě vody pro lidskou spotřebu (Úř. věst. L 229, s. 11) (dále jen „vyhlášení veřejné zakázky“). Řízení mělo vést k uzavření smlouvy původně na dobu jednoho roku, s možností prodloužení na dobu dvou let, pokud se poskytovatel plně osvědčí. Předmětem smlouvy bylo poskytování technické a vědecké podpory skupině „Pitná voda“ uvnitř oddělení „Ochrana vody, půdy a zemědělství“ generálního ředitelství „Životní prostředí, jaderná bezpečnost a civilní ochrana“ v rámci návrhu změny výše uvedené směrnice.

- 2 Zadávací řízení mělo mít v souladu se svou technickou přílohou dvě části.

- 3 První část spočívala ve výběru uchazečů splňujících následující kritéria:
 - být jednotlivec nebo právní subjekt a předložit o tom doklad prostřednictvím registračních dokumentů nebo čísel úředních rejstříků;

 - předložit doklad o své hospodářské a finanční situaci prohlášeními bank nebo předložením rozvah či výpisů z rozvah;

 - předložit doklad o nezbytné odborné zkušenosti v oblasti výzkumu vody na základě své kvalifikace, odkazů na své dřívější práce a složení navrhované skupiny, včetně životopisů;

 - mít k dispozici síť kontaktů nezbytnou k pokrytí všech členských států Unie.

- 4 Po ukončení druhé části byla zakázka zadána mezi uchazeče dříve vybrané na základě následujících kritérií:
 - prezentace, srozumitelnost a kvalita nabídky;

— vědomosti a porozumění technickým požadavkům práce (doklad o nezbytné odborné zkušenosti v oblasti vědy o vodě na základě kvalifikací, odkazů na dřívější práce a složení navrhované skupiny, včetně životopisů);

— cena nabídky.

5 Žalobkyně předložila svou nabídku v září 1996.

6 Dopisem ze dne 7. ledna 1997 Komise žalobkyni informovala, že její nabídka nebyla vybrána.

7 Dopisy ze dne 13. a 31. ledna 1997 a ze dne 15. února 1997 žalobkyně Komisi požádala, aby jí sdělila důvody zamítnutí její nabídky.

8 Komise na tuto žádost odpověděla dopisem ze dne 13. března 1997, přičemž uvedla, že nabídka žalobkyně byla vyloučena z toho důvodu, že žalobkyně neměla nezbytnou odbornou zkušenost v oblasti výzkumu vody, což byla podmínka vyžadovaná technickou přílohou, přičemž dodala, že Komise hledala uchazeče s odbornou zkušeností v oblasti výzkumu, vývoje a koncepce zařízení na úpravu vody. Mimo to, i když tento faktor nebyl rozhodující, žalobkyně měla pouze slabou znalost a síť kontaktů k pokrytí Unie jako celku.

- 9 Dopisem ze dne 20. března 1997 žalobkyně Komisi sdělila, že z poskytnuté dokumentace jednak vyplývalo, že měla rozsáhlou odbornou zkušenost právě v oblasti výzkumu vody a systémů čištění pitné vody, a jednak, že odborná zkušenost v oblasti výzkumu, vývoje a koncepce zařízení na úpravu vody nebyla uvedena mezi kritérii uvedenými v technické příloze.
- 10 Dopisem ze dne 10. dubna 1997 Komise žalobkyni sdělila, že výraz „nezbytná odborná zkušenost v oblasti výzkumu vody“ měl být chápán jako zahrnující odbornou zkušenost v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody. Komise totiž od uchazečů očekávala, že doplní odbornou zkušenost, kterou v oblasti správy a právní úpravy vody, zvláště v oblasti technických a finančních důsledků jí navrhovaných standardů pro některé chemické látky, jakož i v oblasti koncepce a fungování zařízení na úpravu vody, již mají její zaměstnanci. Komise mimo to připomněla, že nabídka žalobkyně byla velmi slabá, co se týče kritéria znalosti a sítě kontaktů k pokrytí Evropské unie.
- 11 Žalobkyně v průběhu roku 1997 předložila stížnost evropskému veřejnému ochránci práv. Tato stížnost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 3. prosince 1997. Dopisy ze dne 7. prosince 1997 a ze dne 20. února 1998 žalobkyně požádala veřejného ochránce práv, aby přehodnotil svůj postoj. Tato žádost byla zamítnuta dne 24. března 1998. Dopisy ze dne 30. března 1998 a ze dne 12. ledna 1999 žalobkyně veřejného ochránce práv opět požádala, aby přehodnotil svůj postoj. Tato žádost byla zamítnuta dne 6. května 1999.
- 12 Dopisem ze dne 20. září 1999 se žalobkyně obrátila na předsedu Komise, aby obdržela náhradu škody, kterou údajně utrpěla, a žádala, aby jí byly zpřístupněny dokumenty zadávacího řízení. Tyto žádosti byly zamítnuty dopisem ze dne 11. ledna 2000.

- 13 Vzhledem k tomu, že žalobkyně svými vlastními prostředky měla možnost obdržet nabídku jednoho z uchazečů, společnosti EDC, která byla připuštěna do druhé části a která neprokázala odbornou zkušenost v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody, předložila dne 22. července 2000 opět stížnost veřejnému ochránci práv. Dopisem ze dne 15. února 2001 veřejný ochránce práv žalobkyni sdělil, že vyzval Komisi, aby do 31. března 2001 poskytla některé informace. Komise této žádosti vyhověla.
- 14 Dne 22. října 2001 rozhodl veřejný ochránce práv o stížnosti žalobkyně ze dne 22. července 2000 (dále jen „rozhodnutí veřejného ochránce práv“). Podle tohoto rozhodnutí měl veřejný ochránce práv za to jednak, že s ohledem na to, že Komise vycházela z kritéria, které nebylo uvedeno ve vyhlášení veřejné zakázky, výběrové řízení nebylo transparentní, a jednak tím, že Komise připustila do druhé části nabídky dvou uchazečů (společností EDC a Eunice), kteří neprokázali svou odbornou zkušenost v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody, dopustila se rovněž vůči žalobkyni nerovného zacházení. Veřejný ochránce práv dospěl k závěru, že tyto dva případy nesprávného úředního postupu odůvodňovaly kritické vyjádření.
- 15 Dopisem ze dne 12. listopadu 2001 žalobkyně Komisi zaslala novou žádost o náhradu škody. Komise tuto žádost dopisem ze dne 31. ledna 2002 zamítla.
- 16 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 25. března 2002 žalobkyně podala žádost o poskytnutí bezplatné právní pomoci na základě čl. 94 odst. 2 jednacího řádu Soudu za účelem podání žaloby na náhradu škody proti Komisi.

17 Tato žádost byla zamítnuta usnesením předsedy druhého senátu Soudu ze dne 13. prosince 2002, Ehcon v. Komise (T-90/02 AJ, nezveřejněným ve Sbírce rozhodnutí).

Řízení a návrhy účastníků řízení

18 Návrhem, došlým kanceláři soudu dne 8. dubna 2004, žalobkyně podala tuto žalobu.

19 Samostatným podáním, došlým kanceláři Soudu dne 29. července 2004, Komise v souladu s čl. 114 odst. 1 jednacímho řádu podala námitku nepřipustnosti.

20 Žalobkyně předložila své vyjádření k této námitce dne 30. srpna 2004.

21 Žalobkyně v žalobě navrhuje, aby Soud:

— uložil Komisi zaplatit částku 243 900 eur zvýšenou o úroky v zákonné výši;

— podpůrně uložil Komisi zaplatit částku 40 400 eur zvýšenou o úroky v zákonné výši;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

22 Komise v rámci své námitky nepřípustnosti navrhuje, aby Soud:

— zamítl žalobu jako nepřípustnou;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

23 Žalobkyně ve svém vyjádření k námitce nepřípustnosti navrhuje, aby Soud:

— prohlásil námitku nepřípustnosti za neopodstatněnou;

— podpůrně ji zamítl;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení o námitce nepřípustnosti.

Právní otázky

- 24 Na základě čl. 114 odst. 1 jednacího řádu požaduje-li to některý účastník řízení, může Soud vydat rozhodnutí o nepřipustnosti, aniž by se zabýval věcí samou. V souladu s odstavcem 3 téhož článku, nerozhodne-li Soud jinak, projedná se návrh ústně.
- 25 Krom toho podle článku 111 jednacího řádu, je-li Soud zjevně nepřislušný k projednání určitého návrhu nebo je-li určitý návrh zjevně nepřipustný nebo zjevně postrádá jakýkoli právní základ, může Soud, aniž by pokračoval v řízení, rozhodnout usnesením s odůvodněním.
- 26 V projednávaném případě Soud pokládá tuto věc za dostatečně objasněnou na základě spisu, aby mohl rozhodnout, aniž by pokračoval v řízení.

Argumenty účastníků řízení

- 27 Komise uvádí námitku nepřipustnosti žaloby v plném rozsahu z důvodu, že žaloba podaná žalobkyní je promlčena ve smyslu článku 46 statutu Soudního dvora.
- 28 Podotýká, že podle judikatury je skutečností zakládající nárok na žalobu vznik škody (usnesení Soudního dvora ze dne 18. července 2002, Autosalone Ispra dei Fratelli

Rossi v. Komise, C-136/01 P, Recueil, s. I-6565, bod 30). Krom toho je promlčení přerušeno pouze žalobou podanou u soudce Společenství nebo předběžnou žádostí předloženou příslušnému orgánu Společenství, přičemž v posledně uvedeném případě se má za to, že k přerušení dochází, pouze pokud je po předložení žádosti podána žaloba ve lhůtách stanovených podle článku 230 ES, případně článku 232 ES (rozsudek Soudního dvora ze dne 5. dubna 1973, *Giordano v. Komise*, 11/72, Recueil, s. 417, bod 6; rozsudek Soudu ze dne 18. září 1995, *Nölle v. Rada a Komise*, T-167/94, Recueil, s. II-2589, bod 30, a usnesení Soudu ze dne 19. září 2001, *Jestädt v. Rada a Komise*, T-332/99, Recueil, s. II-2561, bod 47).

29 Avšak s výjimkou nákladů vzniklých z důvodu shromáždění důkazů o namítaném protiprávním jednání Komise se újma, o jejíž náhradu žalobkyně žádá, konkretizovala už v okamžiku, kdy Komise žalobkyni informovala o formálním rozhodnutí o zamítnutí její nabídky, tedy dne 7. ledna 1997. Co se týče uvedených nákladů, Komise nicméně uvádí, že žalobkyně již faxem ze dne 25. března 1997 oznámila, že má k dispozici dostatečné důkazy o odpovědnosti Komise. Má takto za to, že náklady vynaložené po tomto datu nemohou být předmětem náhrady.

30 Vzhledem k tomu, že tato žaloba byla podána dne 8. dubna 2004, tedy více než dva roky po uplynutí pětileté promlčecí doby, má Komise za to, že je na místě žalobu odmítnout jako nepřijatelnou. Komise krom toho podotýká, že pokud žalobkyně dne 21. září 1999 podala žádost o náhradu škody u svých organizačních složek, po zamítnutí této žádosti dne 11. ledna 2000 nenásledovalo podání žaloby ve lhůtách stanovených v člancích 230 ES a 232 ES tak, že tato žádost nemohla přerušit promlčecí lhůtu. Je tomu tak i v případě druhé žádosti o náhradu škody podané žalobkyní dne 12. listopadu 2001 a zamítnuté Komisí dne 31. ledna 2002.

31 Konečně Komise uvádí, že žalobkyně si byla vědoma, že podléhá promlčecí lhůtě, jak to vyplývá z dopisů zasláných veřejnému ochránci práv dne 12. ledna a 10. května 1999.

- 32 Žalobkyně má za to, že žaloba je přípustná v plném rozsahu.
- 33 Zprvė tvrdí, že promlčecí lhůta začíná běžet až ode dne, kdy se dotčená osoba měla možnost dozvědět o skutečnostech, které zakládají její nárok na náhradu škody. Jako odpověď na opakované žádosti zaslané žalobkyní Komisi za účelem objasnění rozhodnutí Komise nepřipustit nabídku žalobkyně do druhé části řízení však Komise vždy tvrdila, že žalobkyně nemá dostatečnou odbornou zkušenost v oblasti výzkumu vody, neboť toto kritérium mělo být chápáno jako vztahující se rovněž na koncepci zařízení na úpravu vody. Z toho vyplývá, že žalobkyně byla Komisí uvedena v omyl a mohla si uvědomit nerovnost zacházení, kterou bylo stíženo rozhodnutí Komise až v průběhu roku 2000, v době, kdy konečně svými vlastními prostředky mohla získat nabídku uchazeče připuštěného do druhé části řízení.
- 34 Soudní dvůr ostatně uvedl, že poskytnutí nesprávných informací protistraně má za následek, že ten, kdo poskytuje tyto informace, nemůže namítat promlčení žaloby vůči tomuto účastníkovi. Striktní uplatnění promlčecí lhůty tedy nemůže být rozumně odůvodněno na základě zásad právní jistoty a řádného výkonu spravedlnosti (rozsudek Soudního dvora ze dne 1. prosince 1998, Levez, C-326/96, Recueil, s. I-7835).
- 35 Podle žalobkyně logika a ekvita vedou v souladu se zásadou *contra non valentem agere non currit praescriptio* k závěru, že promlčecí lhůta byla přerušena až do 22. října 2001, dne kdy veřejný ochránce práv ve svém rozhodnutí jako odpověď na stížnost žalobkyně dospěl k závěru, že se jeví, že se Komise dopustila diskriminace mezi uchazeči. Před tímto datem by žaloba proti Komisi neměla z nedostatku důkazů šanci na úspěch, jak to dokazuje skutečnost, že dřívější stížnosti žalobkyně byly veřejným ochráncem práv zamítnuty.

- 36 Zadruhé žalobkyně uplatňuje, že újma, o jejíž náhradu žádá, ke dni zamítnutí její nabídky Komisi dosud nevznikla. Až v průběhu následujících let utrpěla trvalejší újmu z důvodu, že nemohla využít a rozšířit svoji odbornou znalost. Stejně tak újma utrpěná z důvodu zadání druhé veřejné zakázky na služby jinému uchazeči vznikla až u příležitosti tohoto zadání, tedy dne 30. listopadu 2000. Konečně náklady z důvodu shromáždění důkazů vůči Komisi, jakož i během předložení stížnosti veřejnému ochránci práv vznikly až v roce 2000.
- 37 Konečně zatřetí žalobkyně podotýká, že dne 25. března 2002 požádala o bezplatnou právní pomoc za účelem podání žaloby na náhradu škody proti Komisi. Vzhledem k tomu, že tato žádost byla Soudem zamítnuta, žalobkyně z finančních důvodů nebyla schopna podat žalobu před datem podání této žaloby.

Závěry Soudu

- 38 Článek 46 statutu Soudního dvora stanoví:

„Nároky vůči Společenství z mimosmluvní odpovědnosti se promlčují za pět let ode dne, kdy nastala skutečnost, na níž se zakládají. Promlčení se přerušuje buď podáním žaloby u Soudního dvora, nebo předběžnou žádostí, kterou poškozený předloží příslušnému orgánu Společenství. V naposledy uvedeném případě musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců stanovené v článku 230 Smlouvy o ES a v článku 146 Smlouvy o ESAE; podle okolností se použije čl. 232 druhý pododstavec Smlouvy o ES a čl. 148 druhý pododstavec Smlouvy o ESAE.“

39 Podle judikatury z čl. 288 druhého pododstavce ES vyplývá, že založení mimo-smluvní odpovědnosti Společenství a uplatnění nároku na náhradu utrpěné újmy závisí na splnění souboru podmínek, tedy protiprávnosti jednání vytykáného orgánu, existenci škody a existenci příčinné souvislosti mezi jednáním orgánu a uplatňovanou újmou (rozsudek Soudního dvora ze dne 27. ledna 1982, Birra Wührer v. Rada a Komise, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 a 5/81, Recueil, s. 85, bod 9, a usnesení Soudu ze dne 4. srpna 1999, Fratelli Murri v. Komise, T-106/98, Recueil, s. II-2553, bod 25), a že tedy promlčecí lhůta žaloby týkající se odpovědnosti Společenství nemůže začít běžet před splněním všech podmínek, na které je vázána povinnost náhrady škody a zejména před tím, než vznikne škoda, která má být nahrazena (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Birra Wührer v. Rada a Komise, body 9 a 10).

40 V projednávaném případě je na místě uvést, že žalobkyně žádá náhradu škody různé povahy.

41 V podstatě žádá o náhradu:

— škody, kterou utrpěla z důvodu, že jí nebyla zadána původní smlouva, odpovídající čistému zisku, který by vznikl na základě této smlouvy a odhadovaného na 158 400 eur (dále jen „škoda vyplývající z nezískání dotčené zakázky“);

— škody vyplývající ze zásahu do jejího dobrého jména odborníka na výzkum vody, snížení jejího pracovního vytížení a nemožnosti rozšířit její odbornou znalost v oblasti výzkumu vody z ní vyplývající, jakož i povinnosti rozvinout její

odbornou znalost v nové oblasti odhadované na nejméně 60 000 eur (dále jen „škoda vyplývající ze zásahu do dobrého jména, snížení pracovního vytížení, nemožnosti rozšíření její odborné znalosti v oblasti výzkumu vody a rozvinutí odborné znalosti v nové oblasti“);

- za ztrátu šance získat pozdější zakázku, zadanou dne 30. listopadu 2000 společnosti Haskoning, odhadovanou na 10 % čistého zisku získaného posledně uvedenou společností u této příležitosti, tedy 25 500 eur (dále jen „škoda vyplývající ze ztráty šance získat následující zakázku“).

42 Podpůrně žalobkyně žádá o náhradu:

- za ztrátu šance získat dotčenou zakázku odhadovanou s ohledem na skutečnost, že do druhé části řízení bylo připuštěno šest podniků, na 1/6 čistého zisku, který by vznikl na základě této smlouvy, tedy 26 400 eur (dále jen „škoda vyplývající ze ztráty šance získat dotčenou zakázku“);
- nákladů vynaložených na účast v původním zadávacím řízení, odhadovaných na 10 000 eur (dále jen „náklady na zadávací řízení“);
- nákladů na různé stížnosti předložené veřejnému ochránci práv a nákladů způsobených za účelem shromáždění důkazů vůči Komisi, odhadovaných na 4 000 eur (dále jen „náklady vynaložené před veřejným ochráncem práv a za účelem shromáždění důkazů“).

Ke škodám, které vznikly ke dni zamítnutí nabídky žalobkyně

- 43 Je na místě mít za to, že škoda vyplývající z nezískání dotčené zakázky, škoda vyplývající ze ztráty šance získat dotčenou zakázku, náklady na zadávací řízení a škoda vyplývající ze zásahu do dobrého jména, snížení pracovního vytížení, nemožnosti rozšířit její odbornou znalost v oblasti výzkumu vody a z rozvinutí odborné znalosti v nové oblasti vznikly ke dni zamítnutí nabídky žalobkyně Komisí. Přitom je toto zamítnutí krom toho skutečností zakládající tuto žalobu týkající se odpovědnosti ve smyslu článku 46 statutu Soudního dvora.
- 44 Je ostatně třeba připomenout, že je nesporné, že k uvedenému zamítnutí došlo u příležitosti rozhodnutí Komise ze dne 7. ledna 1997, která na žádost žalobkyně rozvinula důvody svého rozhodnutí dopisem ze dne 13. března 1997. Krom toho je třeba konstatovat, že žalobkyně se s tímto odůvodněním seznámila nejpozději dne 20. března 1997, v den svého dopisu Komisi, ve kterém odkazuje na dopis Komise ze dne 13. března 1997.
- 45 Z toho vyplývá, že co se týče škod, všechny podmínky uplatnění nároku na náhradu škody byly nejpozději dne 20. března 1997 splněny, a že tedy pětiletá promlčecí lhůta uplynula nejpozději dne 20. března 2002.
- 46 Okolnost, že žalobkyně předložila Komisi dne 20. září 1999 a dne 12. listopadu 2001 dvě žádosti za účelem získání náhrady škody, kterou údajně utrpěla, nemůže vést k jinému výsledku, s ohledem na skutečnost, že je nesporné, že po těchto žádostech nenásledovala žádná žaloba na základě článků 230 ES nebo 232 ES.

- 47 V souladu s článkem 46 statutu Soudního dvora se totiž promlčecí lhůta přerušuje pouze buď podáním žaloby u Soudního dvora, nebo předložením předběžné žádosti příslušnému orgánu Společenství, přičemž v naposledy uvedeném případě k přerušení dochází, pouze pokud je po předložení žádosti podána žaloba ve lhůtě stanovené podle článku 230 ES, případně článku 232 ES (rozsudek Giordano v. Komise, bod 28 výše, bod 6; rozsudek Soudu ze dne 25. listopadu 1998, Steffens v. Rada a Komise, T-222/97, Recueil, s. II-4175, body 35 a 42, a usnesení Jestädt v. Rada a Komise, bod 28 výše, bod 47).
- 48 V důsledku toho, vzhledem k tomu, že žaloba byla podána dne 8. dubna 2004, tedy více než sedm let poté, kdy začala běžet pětiletá promlčecí lhůta dne 20. března 1997, musí být tato žaloba v rozsahu, v němž se vztahuje na náhradu uvedených škod, prohlášena za promlčenou, a tedy nepřipustnou.
- 49 Žádný z argumentů žalobkyně nemůže tento závěr zpochybnit.
- 50 Žalobkyně zaprvé tvrdí, že si mohla uvědomit údajné protiprávní jednání Komise až v roce 2000, tedy v okamžiku, kdy získala nabídku předloženou jedním z uchazečů připuštěným do druhé části výběrového řízení, ze které vyplývá, že tento uchazeč neměl odbornou zkušenost v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody. Aniž by žalobkyně upřesnila den, kdy tento dokument mohla skutečně získat, má za to, že logika a ekvita vedou ke stanovení počátku promlčecí lhůty na den 22. října 2001, kdy veřejný ochránce práv vydal své rozhodnutí na základě tohoto dokumentu a šetření vedeného u Komise, neboť žalobkyně před tímto datem neměla k dispozici žádný důkaz, takže její žaloba by nebyla úspěšná.

- 51 Je na místě připomenout, že protiprávnost jednání vytýkaná žalobkyní Komisi, o které se dozvěděla až později, spočívá v podstatě v údajném použití výběrového kritéria, tedy odborné zkušenosti v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody, které jednak nebylo uvedeno mezi kritérii uvedenými ve vyhlášení veřejné zakázky a jednak bylo vůči žalobkyni použito diskriminačním způsobem.
- 52 Co se týče protiprávnosti vyplývající z použití sporného kritéria, z přezkumu spisu vyplývá, že žalobkyně věděla, že její nabídka byla zamítnuta na základě tohoto kritéria už od dopisu Komise ze dne 13. března 1997. Je ostatně nutno konstatovat, že žalobkyně ve svém dopise ze dne 20. března 1997 zpochybnila argumentaci Komise tím, že uplatnila, že má rozsáhlou odbornou zkušenost v oblasti výzkumu vody a že odborná zkušenost v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody není uvedena mezi výběrovými kritérii. Žalobkyně z toho vyvodila, že byla nesprávně vyloučena ze zadávacího řízení, namítala případ nesprávného úředního postupu a hrozila, že pokud neobdrží odpověď do 10. dubna 1997, bude pokračovat v řízení. Žalobkyně tuto argumentaci zopakovala ve své žádosti o náhradu škody zaslané předsedovi Komise ze dne 20. září 1999, přičemž žádost ukončila tím, že v případě zamítnutí své žádosti předloží věc Soudu.
- 53 Co se týče žalobního důvodu vycházejícího ze skutečnosti, že sporné kritérium bylo krom toho použito diskriminačně, žalobkyně uplatňuje, že o této okolnosti se dozvěděla až v roce 2000, když vlastními prostředky získala nabídku jednoho z uchazečů, tedy společnosti EDC, připuštěné do druhé části řízení, i když rovněž toto kritérium nesplňovala.
- 54 Avšak kromě toho, že žalobkyně nepředložila důkaz o této okolnosti, je nejprve na místě opět podotknout, že ve svém dopise ze dne 20. září 1999 žalobkyně již uváděla skutečnost, že dotčené kritérium nebylo použito na jiné uchazeče, jak to vyplývá ze

zprávy pro Advisory Committee on Procurement and Contracts (Comité consultatif des achats et marchés, dále jen „ACPC“), čímž Komise porušila zásadu zákazu diskriminace vyplývající z čl. 3 odst. 2 směrnice Rady 92/50/EHS ze dne 18. června 1992 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na služby (Úř. věst. L 209, s. 1; Zvl. vyd. 06/01, s. 322). Je rovněž na místě zdůraznit, že žalobkyně ve svém dopise veřejnému ochránci práv ze dne 30. března 1998, na který odkazuje ve svém dopise ze dne 12. ledna 1999, již uvádí podvodné jednání, zvýhodňování a nesprávný úřední postup, kterého se Komise dopustila. Tvrzení žalobkyně, podle kterého se o diskriminačním použití sporného kritéria Komisi dozvěděla až v roce 2000, je tedy nesprávné.

55 Z bodu 52 výše v každém případě vyplývá, že žalobkyně věděla už od roku 1997 o podstatném důvodu zamítnutí své nabídky, tedy o svém nedostatku odborné zkušenosti v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody, důvodu, který vždy zpochybňovala jak u Komise a veřejného ochránce práv, tak v rámci této žaloby v tom smyslu, že toto kritérium nebylo uvedeno ve vyhlášení veřejné zakázky.

56 Tedy i za předpokladu, že žalobkyně měla možnost dozvědět se o tom, že sporné kritérium bylo údajně použito diskriminačním způsobem až v roce 2000, nebo dokonce až 22. října 2001, tato okolnost nemůže posunout počátek promlčecí lhůty žaloby na náhradu škody na tento den.

57 Je totiž na místě připomenout, že úlohou promlčení je uvést v soulad ochranu práv poškozené osoby a zásadu právní jistoty. Délka promlčecí lhůty byla takto vymezena s ohledem zejména na dobu nezbytnou k tomu, aby údajně poškozená strana mohla shromáždit patřičné informace za účelem případné žaloby a pro ověření skutečností, které by mohly být uplatněny na podporu této žaloby (usnesení Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, bod 28 výše, bod 28).

- 58 Takto bylo rozhodnuto, že teze, podle které začíná promlčecí lhůta běžet až od okamžiku, kdy se poškozená osoba přesně a dopodrobna dozví o skutkových okolnostech případu, je nesprávná, jelikož znalost skutkových okolností není uvedena mezi náležitostmi, které musí být splněny pro začátek běhu promlčecí lhůty (usnesení Autosalone Ispra dei fratelli Rossi v. Komise, bod 28 výše, bod 31).
- 59 Stejně tak v projednávaném případě okolnost, podle které se žalobkyně údajně dozvěděla o další skutečnosti směřující k podpoře své žaloby až po odůvodněném zamítnutí své nabídky Komisí ze dne 13. března a 10. dubna 1997, i když již od počátku zpochybňovala hlavní důvod tohoto zamítnutí, který je krom toho skutečností způsobující škodu, nemůže vést ke stanovení počátku běhu promlčecí lhůty na den, kdy se o této skutečnosti dozvěděla.
- 60 Tato úvaha se nabízí tím spíše, že v roce 2000, v den, kdy žalobkyně údajně získala dokument nabídky jednoho z uchazečů připuštěných do druhé části řízení, a dokonce ještě v den, kdy má za to, že měla dostatečné důkazy, aby podala žalobu na náhradu škody, tedy když veřejný ochránce práv učinil své kritické rozhodnutí vůči Komisi dne 22. října 2001, pětiletá promlčecí lhůta dosud neuplynula.
- 61 Z toho vyplývá, že oproti případu, kdy je žalobci zabráněno v podání žaloby v přiměřené lhůtě z důvodu, že se o skutečnosti způsobující škodu dozvěděl pozdě, není v projednávaném případě na místě stanovit den uplynutí promlčecí lhůty na pozdější datum, než je normální den uplynutí uvedené lhůty (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 7. listopadu 1985, Adams v. Komise, 145/83, Recueil, s. 3539, body 50 a 51, a usnesení Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. Komise, bod 28 výše, bod 32).

- 62 Zadruhé nemůže být přijat argument žalobkyně, podle kterého je Komise odpovědná za promlčení žaloby v tom smyslu, že poskytla žalobkyni nesprávné informace, aby skryla údajnou protiprávnost zadávacího řízení.
- 63 Je pravda, že Soudní dvůr již v podstatě v rámci použití směrnice Rady 75/117/EHS ze dne 10. února 1975 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se uplatňování zásady stejné odměny za práci pro muže a ženy (Úř. věst. L 45, s. 19; Zvl. vyd. 05/01, s. 179) rozhodl, že použití vnitrostátního pravidla způsobujícího prekluzi, bez možnosti výjimky, žaloby podané pracovníkem směřující k vrácení nedoplatků na mzdě nebo k náhradě škody za porušení zásady rovného odměňování, pokud je opožděné podání žaloby způsobeno skutečností, že mu zaměstnavatel úmyslně poskytl nepřesné informace, je neslučitelné s právem Společenství (rozsudek Levez, bod 34 výše, bod 34).
- 64 Avšak i za předpokladu, že Soudní dvůr takto vyvodil obecné pravidlo, je na místě mít za to, že toto pravidlo se v projednávaném případě nepoužije.
- 65 Oproti situaci ve výše uvedené věci není totiž skutečnost, že v projednávaném případě Komise žalobkyni úmyslně uvedla v omyl tím, že jí sdělila, že její nabídka byla zamítnuta hlavně z důvodu, že neměla odbornou zkušenost v oblasti koncepce zařízení na úpravu vody, bude-li to prokázáno, té povahy, aby žalobkyni zabránila podat žalobu v užitečné době.
- 66 Z výše uvedeného jednak vyplývá, že žalobkyně od odpovědi Komise s odůvodněním ze dne 13. března 1997 věděla, že její nabídka byla zamítnuta z důvodu, že nesplňovala kritérium týkající se odborné zkušenosti v oblasti koncepce zařízení na

úpravu vody a že vždy zpochybňovala řádné použití tohoto kritéria, což je bodem žalobního důvodu, na kterém v rámci této žaloby trvá. Jednak i za předpokladu, že může být připuštěno, že jednání Komise mohlo žalobkyni zabránit v plné znalosti údajné diskriminace, které se vůči ní Komise dopustila, je nutno konstatovat, že žalobkyně tento bod žalobního důvodu uváděla na základě zprávy ACPC ve svém dopise Komisi ze dne 20. září 1999 a že sama připouští, že si tuto okolnost mohla uvědomit v roce 2000 díky získání nabídky společnosti EDC. Nejpozději v této době měla žalobkyně takto k dispozici důkazy, které podle ní byly nezbytné k podání její žaloby. Nemůže být tedy připuštěno, že konstatované zpoždění v podání této žaloby by bylo způsobeno výhradně nebo převážně postojem Komise, neboť žalobkyně měla ještě možnost podat žalobu ve lhůtě po rozhodnutí veřejného ochránce práv.

67 Zatřetí oproti tomu, co tvrdí žalobkyně, není na místě se domnívat, že škoda, kterou údajně utrpěla z důvodu zásahu do dobrého jména, snížení pracovního vytížení, nemožnosti rozšíření své odborné znalosti v oblasti výzkumu vody a rozvinutí odborné znalosti v nové oblasti, byla způsobena trvajícím způsobem. Pokud se totiž podle konstantní judikatury promlčení použije pouze na období, které o víc než pět let předchází datu skutečnosti přerušující promlčení, aniž by ovlivnilo nároky vzniklé během pozdějších období (viz v tomto smyslu rozsudky soudu ze dne 16. dubna 1997, *Hartmann v. Rada a Komise*, T-20/94, Recueil, s. II-595, bod 132, a ze dne 7. února 2002, *Kustermann v. Rada a Komise*, T-201/94, Recueil, s. II-415, bod 64), je tomu tak pouze ve výjimečném případě, kdy je prokázáno, že dotčená újma byla každodenně obnovována po vzniku skutečnosti, která ji způsobuje. Tak tomu není v projednávaném případě, kdy výše popsané škody, pokud budou prokázány, i když bylo možno uvědomit si jejich rozsah až po zamítnutí nabídky na dotčenou zakázku, byly nicméně způsobeny okamžikem uvedeného zamítnutí.

68 Konečně a začtvrté argument žalobkyně, podle kterého nebyla finančně schopna podat žalobu proti Komisi před podáním této žaloby, zjevně nemůže vést k tomu, aby tato žaloba byla považována za přípustnou.

- 69 Ve skutečnosti je na místě připomenout, že na základě čl. 94 odst. 1 jednacího řádu, není-li některý účastník řízení schopen nést zcela nebo zčásti náklady řízení, může kdykoli požádat o poskytnutí bezplatné právní pomoci. Údajná finanční nouze žalobkyně tedy nemůže být skutečností, která by odůvodnila opožděné podání žaloby.
- 70 Je ostatně na místě podotknout, že žalobkyně o tomto postupu věděla a že neprokázala existenci situace, která by jí poskytla nárok na bezplatnou právní pomoc, vzhledem k tomu, že už dne 25. března 2002 požádala o bezplatnou právní pomoc, kterou Soud usnesením ze dne 13. prosince 2002 zamítl.
- 71 Z toho vyplývá, že v souladu s tím, co bylo uvedeno v bodech 43 a 48 výše, je žaloba promlčena, a tedy nepřijatelná, pokud jde o náhradu škody vyplývající z nezískání dotčené zakázky, škody vyplývající ze ztráty šance získat dotčenou zakázku, z nákladů na zadávací řízení a ze škody vyplývající ze zásahu do dobrého jména, snížení pracovního vytížení, nemožnosti rozšířit svou odbornou znalost v oblasti výzkumu vody a rozvinutí odborné znalosti v nové oblasti.

K ostatním škodám

- 72 Co se týče škody vyplývající ze ztráty šance získat následující zakázku jakož i nákladů vynaložených před veřejným ochráncem práv a za účelem shromáždění důkazů, má Soud za to, že je nejprve třeba zkoumat opodstatněnost návrhu žalobkyně (viz v tomto smyslu rozsudky Soudního dvora ze dne 26. února 2002, Rada v. Boehringer, C-23/00 P, Recueil, s. I-1873, body 51 a 52, a ze dne 23. března 2004, Francie v. Komise, C-233/02, Recueil, s. I-2759, bod 26).

- 73 Žalobkyně zaprvé uplatňuje, že údajně protiprávní zamítnutí její nabídky na dotčenou zakázku jí způsobilo škodu vyplývající ze ztráty šance, kterou utrpěla během zadávacího řízení, kterého se účastnila, získat následující zakázku zadanou dne 30. listopadu 2000 společnosti Haskoning (dále jen „následující zakázka“). Tvrdí, že tato zakázka byla pokračováním zakázky, která byla předmětem zadávacího řízení ze dne 10. srpna 1996 (dále jen „první zakázka“) a že takto utrpěla neopodstatněnou nevýhodu vzhledem ke společnosti Haskoning, které byla zadána již první zakázka.
- 74 Žalobkyně zadruhé tvrdí, že rovněž utrpěla újmu vyplývající z nákladů, které vynaložila za účelem získání důkazů vůči Komisi, zejména nabídky předložené společností EDC a stížností předložených veřejnému ochránci práv.
- 75 Podle konstantní judikatury je založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství podmíněno splněním souboru podmínek, tedy protiprávností jednání vytykaného orgánům Společenství, existencí skutečné a určité újmy, jakož i existencí přímé příčinné souvislosti mezi jednáním dotčeného orgánu a namítanou újmou (viz zejména rozsudek Soudu ze dne 9. července 1999, *New Europe Consulting a Brown v. Komise*, T-231/97, Recueil, s. II-2403, bod 29). Pokud tedy jedna z těchto podmínek není splněna, musí být žaloba zamítnuta jako celek, aniž by bylo nezbytné zkoumat ostatní podmínky uvedené odpovědnosti (rozsudky Soudního dvora ze dne 15. září 1994, *KYDEP v. Rada a Komise*, C-146/91, Recueil, s. I-4199, bod 81, a ze dne 14. října 1999, *Atlanta v. Evropské společenství*, C-104/97 P, Recueil, s. I-6983, bod 65).
- 76 Co se však nejprve týče jednak škody údajně utrpěné z důvodu ztráty šance získat následující zakázku, je namíste uvést, že žalobkyně nepředložila žádný důkaz, pokud jde o předmět zadávacího řízení, které v roce 2000 údajně následovalo po zadávacím

řízení ze dne 10. srpna 1996, jakož i o vztahu mezi těmito dvěma řízeními o zadání veřejné zakázky. Není tedy možné konstatovat existenci jakéhokoliv příčinné souvislosti mezi údajně protiprávním zamítnutím nabídky žalobkyně během prvního zadávacího řízení a škodou, kterou utrpěla z důvodu ztráty šance získat následující zakázku.

77 Krom toho ztráta šance na zadání následující zakázky může být každopádně považována za skutečnou a určitou újmu pouze v případě, že v nepřítomnosti údajně nesprávného jednání Komise by nebylo pochyb, že by žalobkyně získala zadání první zakázky. Je však na místě zdůraznit, že v takovém systému zadávání veřejných zakázek, jaký je v projednávaném případě, má zadavatel širokou posuzovací pravomoc v rámci přijetí rozhodnutí zadat zakázku. Žalobkyně tedy neměla jistotu, že získá první zakázku, i kdyby byla vybrána, aby se účastnila druhé části zadávacího řízení (viz v tomto smyslu rozsudek *New Europe Consulting a Brown v. Komise*, bod 75 výše, bod 51), a to aniž by bylo nezbytné ověřit, zda splňuje podmínky vyžadované ve vyhlášení veřejné zakázky.

78 Z toho vyplývá, že i za předpokladu, že žalobkyně případně mohla ztratit šanci na získání první zakázky z důvodu, že se nemohla účastnit druhé části prvního zadávacího řízení, což je újmu, která je každopádně promlčena, tato samotná ztráta šance nemůže být považována za dostatečnou pro způsobení skutečné a určité újmy žalobkyni vyplývající ze ztráty šance na získání následující zakázky v případě, že by bylo připuštěno, že tato zakázka má dostatečnou spojitost s první zakázkou.

79 Co se dále týče škody vyplývající z nákladů vynaložených na získání některých důkazů, zejména na nabídku předloženou společností EDC, je třeba uvést, že náklady vynaložené účastníky řízení nemožou být jako takové považovány za újmu odlišnou od břemene nákladů řízení (viz v tomto smyslu rozsudek Soudního dvora ze dne 10. června 1999, *Komise v. Montorio*, C-334/97,

Recueil, s. I-3387, bod 54). Soud krom toho rozhodl, že i když je podstatná část právní práce obecně vykonána během postupu předcházejícího soudního řízení, je třeba připomenout, že „řízení“ podle čl. 91 jednacího řádu se týká pouze řízení před Soudem, s vyloučením fáze, která mu předchází. To vyplývá zejména z článku 90 téhož jednacího řádu, který uvádí „řízení před Soudem“ (viz v tomto smyslu usnesení Soudu ze dne 24. ledna 2002, Groupe Originy v. Komise, T-38/95 DEP, Recueil, s. II-217, bod 29 a uvedená judikatura). Uznat tedy, že tyto náklady jsou nahraditelnou újmou v rámci žaloby na náhradu škody by bylo v rozporu s nenávratným charakterem nákladů vzniklých během postupu předcházejícího soudního řízení, jak to vyplývá z výše uvedené judikatury.

80 Z toho vyplývá, že žalobkyně není oprávněna požadovat v rámci žaloby na náhradu škody náhradu újmy vyplývající z nákladů údajně vynaložených za účelem získání některých důkazů před tímto řízením.

81 Stejně tak v případě, že by bylo třeba chápat, že žalobkyně ve skutečnosti tvrdí, že náklady vynaložené na získání dostatečných důkazních prostředků byly způsobeny údajným protiprávním opomenutím Komise zaslat Úřadu pro úřední tisky Evropských společenství oznámení o výsledcích zadávacího řízení v souladu s článkem 16 až čl. 17 odst. 2 a následujícími směrnice 92/50, je nutno konstatovat, že žalobkyně neprokázala, jak by se v případě zaslání tohoto oznámení Úřadu pro úřední tisky vyhnula dotčeným nákladům.

82 Jak bylo ostatně uvedeno výše, nebyla žalobkyně nijak nucena získat nabídku předloženou společností EDC, aby mohla platně podat žalobu na náhradu škody před Soudem.

- 83 Konečně, co se týče újmy vyplývající z nákladů, které údajně vynaložila před veřejným ochráncem práv, je třeba připomenout, že zřízením úřadu veřejného ochránce práv otevřela Smlouva občanům Unie alternativní prostředek k žalobám před soudcem Společenství, aby hájila jejich zájmy. Tato mimosoudní alternativa odpovídá specifickým kritériím a nemá nutně tentýž cíl, jako je cíl žaloby před soudem (rozsudek Soudu ze dne 10. dubna 2002, *Lamberts v. Veřejný ochránce práv*, T-209/00, Recueil, s. II-2203, bod 65).
- 84 Krom toho jak vyplývá z čl. 195 odst. 1 ES a z čl. 2 odst. 6 a 7 rozhodnutí Evropského parlamentu 94/262/ESUO, ES, Euratom ze dne 9. března 1994 o pravidlech a obecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv (Úř. věst. L 113, s. 15; Zvl. vyd. 01/01, s. 283), tyto dva prostředky nemohou být využity současně. I když totiž stížnosti předložené veřejnému ochránci práv nepřerušují lhůtu pro podání žaloby použitelnou na podání žaloby soudci Společenství, veřejný ochránce práv musí nicméně ukončit zkoumání stížnosti a prohlásit ji za nepřípustnou, pokud dotčený občan podal zároveň žalobu týkající se stejných skutečností soudci Společenství. Občanu přísluší posoudit, který z těchto dvou prostředků, které má k dispozici, může lépe sloužit jeho zájmům (rozsudek *Lamberts v. Veřejný ochránce práv*, bod 83 výše, bod 66).
- 85 Z toho vyplývá, že rozhodnutí žalobkyně předložit dotčené stížnosti veřejnému ochránci práv je věcí jejího samostatného rozhodování a že tak nebyla povinna činit před tím, než mohla platně podat žalobu k Soudu.
- 86 Z toho vyplývá, že žalobkyně neprokázala existenci přímé příčinné souvislosti mezi těmito údajnými náklady vynaloženými před veřejným ochráncem práv a vytýkanými protiprávnostmi. Svobodná volba občana obrátit se na veřejného ochránce práv se totiž nemůže jevit jako přímý a nutný důsledek případů případného nesprávného úředního postupu příčitatelného případně orgánům nebo institucím Společenství.

- 87 Z předchozího vyplývá, že návrh žalobkyně směřující k náhradě škody vyplývající ze ztráty šance získat následující zakázku, jakož i náklady vynaložené před veřejným ochráncem práv a na shromáždění důkazů musí být zamítnut jako zjevně neopodstatněný, aniž by bylo nezbytné rozhodnout ohledně jeho přípustnosti.
- 88 V důsledku toho musí být žaloba zamítnuta v plném rozsahu jako částečně nepřijatelná a jako částečně zjevně neopodstatněná.
- 89 Není tedy na místě vyhovět návrhu předloženému žalobkyní směřujícímu k předvolání svědků p. Trouwborsta, Brinkmana a Södermana. V každém případě je nutno konstatovat, že tento návrh přesně neuvádí skutečnosti, na základě kterých je na místě vyslechnout uvedené svědky, a důvody, které by odůvodňovaly jejich vyslechnutí, a že tedy nesplňuje podmínky vyplývající z čl. 68 odst. 1 druhého pododstavce jednacího řádu.

K nákladům řízení

- 90 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměla ve věci úspěch, je namístej posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

Soud (třetí senát)

vydává toto usnesení:

- 1) **Žaloba se zamítá jako částečně nepřijatelná a jako částečně zjevně neopodstatněná.**

- 2) **Žalobkyni se ukládá náhrada nákladů řízení.**

V Lucemburku dne 14. září 2005.

Vedoucí soudní kanceláře

H. Jung

Předseda

M. Jaeger